

Nowy

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Piątek, dnia 7 maja 1915 r.

TEATR POLSKI

Cegielniana 63.

Bilety w cukierni Gostomskiego a od soboty w kasie teatru. od 10-2 i od 4-7

Polscy Artysty Zjednoczeni.

W sobotę, dnia 8 Maja, na **BENEFIS** Karola Łabędzkiego

W niedzielę, 9 maja w **TEOFILA SAMSKERA** 30 lecie pracy szczernej

Sztuka w 3 aktach **Sł. Wyspiańskiego**. Reżys.: **A. Szarkowski**. Ceny miejsc od 1 rb. do 10 kop. Początek o godz. 5-ej.

WESELE

Sala Koncerrowa
Dzielnia 18. - - - Dzielnia 18.
Łódzka Orkiestra Symfoniczna
pod protektorem **K. W. Scheiblera**.
W czwartek, d. 13 maja 1915 o g. 5 i pół.
wiecz. **ODBĘDZIE SIĘ!**

5-ty Wielki Koncert Symfoniczny
pod dyrkcją **PROFESORA Tadeusza Mazurkiewicza**.
Szczegóły w afiszach. Bilety do nabycia u **FRIEDBERGA i KOTLA**, ulica Piotrkowska 90.

Helenów
Otwarcie letniego sezonu w Sobotę, dn. 8 maja 1915 r.

Wielki Koncert Orkiestry Filharmonijnej

pod dyrkcją A. Turnera. Wejście 50 pf., dzieci, uczniowie i wojskowi niższe: stośni 20 pf. Początek o godz. 5 po poł. W razie niepogody koncert odbędzie się w sali zimowej. Uwaga: Koncerty odbywać się będą codziennie w dniu powszednim od godz. 5 i pół, wejście 40 pf. dzieci uczniowie i żołnierze 20 pf. W niedzielę i święta a przez maj i w soboty **koncerty poranne**. Początek o godz. 7 i pół wejście 30 pf. i 10 pf. W niedzielę i święta początek popoł. koncertów o godz. 5 po poł. wejście 50 i 20 pf.

i środkami tych celów można dopiąć i przyspieszyć wcielenie tych ideałów.

Jakież więc cele postawimy samokształceniu społecznemu?

Te—sądzę—by nauczyć ludzi rozumieć i oceniać zjawiska życia społecznego, zewsząd nas otaczającego i w którym bierzemy sami udział, tak, by stosunek swój do tego życia mózdz oprzeć na podstawie jasnej i rozumnej oceny.

Nie da się to osiągnąć, gdy—jak się to najczęściej zdarza—umysłom niewprawnym dawać będziemy takie uogólnione pojęcia, jak: istota wartości, kapitał i t. p., lub traktować pocziemy sprawę tego wykształcenia od nauki o formach pierwotnych współżycia: horda pierwotna, patriarchy i t. d., co wszystko jest nieodpowiedniem dla niewyrobionego umysłu i nie dając mu rozjaśnienia panujących stosunków, gmatwa tylko jego pojęcia o świecie.

Najodpowiedniejszą drogą, jest rozpocząć od zobrazowania stosunków własnego narodu.

Poczynając od faktów najprostszych, łatwo zrozumiałych, od fizycznych podstaw życia narodu—terytorjum i ludności, ich wzajemnego oddziaływania i ustosunkowania, przechodzimy do potrzeb indywidualnych i społecznych i sposobów ich zaspakajania, czyli do stosunków gospodarczych kraju z całym bogactwem wynikających z nich zagadnień natury czysto gospodarczej, politycznej i społecznej; od strony gospodarczej do kulturalnej i stosunków narodowościowych, tak, by przez ustrój stosunków ludzkich i jego rozwój, dopiero dojść do pojęć oderwanych, do uogólnień, które wtedy przestaną już być dla umysłu kształtującego się cieniem, nie mającym z życiem żadnego związku.

Od podstawy realnej, dostępnej dla bezpośredniej obserwacji do gmatu wykształcenia społecznego, obejmującego szerokie horyzonty wiedzy.

Pracy tej odkładać nie powinniśmy, nie wolno nam nawet, zważywszy na skutki z braku takiego wykształcenia wypluwające; zaś stan

na usunięcie dolegliwości naszego bytu, oraz w tworzeniu, bardzo płytkich, zwykle, haseł: programów dla naszego życia.

Gorzej jest wszakże, gdy brak głębszego wykształcenia społecznego odbija się dotkliwie na naszych poczynaniach społecznych, tak zazwyczaj nieudolnych i anemicznych i na powierzchowności i przemijającej kruchości naszych zapałów—co wszystko, w ostatnich czasach, bardzo boleśnie musieliśmy odczuć.

Nie mieliśmy dotąd warsztatów pracy społecznej, a ponieważ skutki tego odczuwamy teraz dotkliwie, zatem nie może być dwóch zdań w kwestji owocności podjęcia pracy nad wykształceniem społecznem szerszych warstw, a raczej nad „samokształceniem społecznem“,—w warunkach naszych o niem tylko może być mowa—i do pracy tej winniśmy przystąpić.

Grunt pod tę uprawę znajduje się w społeczeństwie naszym podatny.

Tradycja udziału ludności w życiu publicznem dotychczas się przechowywała, wyrażając się w zainteresowaniu się ludności polityką; nawet chłop, wyswobodziwszy swą myśl z powijaków ciemnoty, zwraca ją zaraz ku zagadnieniom politycznym, tak samo młodzież—co wszystko świadczy, iż umysły te łakną wiadomości, rozjaśniających ich pojęcia o stosunkach w świecie,—należy im przeto dostarczyć odpowiedniej strawy umysłowej.

Nie można, za równoznaczne z wykształceniem społecznem, uważać, tego jednostronnego „uświadamiania politycznego“, tak szerokie mającego zastosowanie w ostatnim lat dziesiątku; jeżeli nawet daje ono masom poczucie ideałów i celów ostatecznych, to wcale się nie przyczynia do naszego zrozumienia jakimi drogami

GRAND - HOTEL

8 maja otwarcie ogrodu

lecz tylko przy sprzyjającej pogodzie. Codziennie Koncert Orkiestry Mieszanej, od godz. 4 p. poł. Wykwintna restauracja dostępna dla wszystkich. Wejście 20 kop.

N. B. Raz tygodniowo **Wielki Koncert Symfoniczny** pod dyrkcją profesora **T. Mazurkiewicza**.

Obwieszczenie.

Osoby i instytucje, które podług dotychczasowych praw rosyjskich rządowy podatek przemysłowy:

1. od przedsiębiorstw handlowych,
2. od przedsiębiorstw przemysłowych,
3. od osobistych zajęć przemysłowych

placić musiały, podatek ten za rok 1915 do kasy podatkowej Cesarско-Niemieckiego Prezydjum Policyjnego przy ulicy Fwangelickiej 15 placić winny.

Przy płaceniu podatku patenty rosyjskie za ostatnie zapłacone podatki, a więc za rok 1914 przedłożyć trzeba.

Kasa podatkowa otworzoną zostanie 17 maja.

Podatki przyjmować się będzie w ten sposób, że te osoby, których patenty

posiadają numer	1 do 250	podatek w dniu 17 maja
"	250 do 500	" " " 18 "
"	500 do 750	" " " 19 "
"	750 do 1000	" " " 20 "

zapłacić muszą.

Co do ściągania podatków z dalszymi numerami wyjdzie później osobne obwieszczenie.

Płacący podatek otrzyma kwit, który stemplem Prezydjum Policyjnego i podpisami dwóch urzędników zaopatrzone być musi.

Cesarско-Niemiecki prezydent policji
von Oppen.

Łódź, 5 maja 1915.

Wykształcenie społeczne.

Powszechnie wiadomą jest rzeczą, że społeczeństwo nasze bardzo nisko stoi pod względem wykształcenia społecznego.

Zdawna całkowicie usunięci od życia publicznego, a więc pozbawieni tych warsztatów, które pracy spo-

łecznej są poświęcone—staliśmy się najzupetniejszymi ignorantami na polu zrozumienia już nie tylko zawiłych zagadnień społecznych, ale na wet zwykłych życia naszego obywateli.

Nie przeszkadza nam to jednak wcale w wynajdywaniu różnych, oczywiście „niezawodnych“ środków

OGŁOSZENIA ZWYCZAJNE.

Dziś! Sensacja!
Tylko parę dni!

PIERROT

Wzruszający dramat w 8 częściach z niezrównaną artystką

ASTA NIELSEN

w głównej roli.

CENY ZWYCZAJNE.
Początek o g. 3 m. 30 pp.
W sobotę i niedzielę od godziny 2 po poł.

Ważne dla p.p. Palących
Znakomite tytonie i papierosy od najtańszych do najdroższych pociąg hurtowo i detalicznie S. Nowiński, Piotrkowska 145 (sklep w podwórzu). Tani tytoni od 10 kop. paczka, papierosy od 80 k. za 100 szt. 66—10

PENSJONAT
Zofii Grzybowskiej w Łasku
w ładnym murowanym dworze, pięknie położonym w 30-to morgowym parku, tuż przy mieście, 1 i pół wiorsty od Stacji Łask Kol. Warsz. Kalisz.; pokoje z całkowitym umeblowaniem i całodzienne utrzymanie po cenach bardzo umiarkowanych. **Otwarty od 1-go maja s. r.** Blizsze szczegóły i informacje na miejscu.

**Cement, Gips, i Te-
kturę smołowcową**
wagonowo i ze składu polecają **Jess, Kaweckii i Ska**
Widzewska 75.

W sobotę, d. 8 maja nastąpi **otwarcie** w ogrodzie przy ulicy Zielonej nr. 2 restauracji i kawiarni pod nazwą:

Kafé Restaurant „Anona”

W ogrodzie przygrywać będzie stale od godz. 5 kwintet pod dyktando I. Lewaka, długoletniego koncertmistrza „Thalia” teatru w Łodzi. Zakład wydawać będzie obiady z 4 dań po 1.20 Pł. Polecając się łaskawym względem Sz. Publiczności, pozostaje
Z szacunkiem
Zarząd.

Przytułek Położniczy
Łódzkiego Chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności przy ul. Franciszkańskiej № 58 (Bałuty) z dniem **1-go maja** został otwarty. 308—8

Profesor Szkoły Muzycznej Tow. Muz. im. Szopena
ALFONS BRANDT
powrócił i przyjmuje zapisy uczniów do klasy sarrypecowej w lokalu prof. Smidowicza, Długa 61 m. 9, od godz. 2 do 4 po południu codziennie. Początek lekcji 10 maja. 3218—3

MEBLE

2 kreślny nowoczesne, para łózek dębowych, szafa mało używana i lustrzane a także warsztaty natychmiast za bezcen wyprzedam, Chłodna 5, przy Brzezińskiej, stolarnia. 1

Zawiadomienie.
Kto chce z panów mieć elegancki garnitur lub sakpalto niech się ubiera u Bolesława Mizery, który otrzymał w drezdeńskiej Akademii krawieckiej list pochwały. Od garnituru 10 rb. od palta 10 rb., od prasowania garnituru 50 kop., ul. Mikołajewska 71 m. 46, w podwórzu. 323—1

KROWY I JAŁOWICE

rasowe oldenburgskie są do sprzedania. Oferty sub „T. F. B.” w administracji tego piśmie. 319—3

KAPIELE kwaso-węglowe

w mieszkaniach prywatnych tanim kosztem urządza biuro **Inż.-Chem. M. Gliksmana** Konstantynowska 18. 314 3

Skład rowerów
Emilia Krügera
Piotrkowska 100, róg Przejazdu poleca: rowery, gumy i przybory do tychże maszyn do pisania i dentystyczne. Reparacje rowerów, maszyn do pisania, a także rachunkowych.

Kupię następujące numery gazet
Prądu № 102 poniedz. 2, 11, 12, 13
N. Gaz. Łódzkiej
= wtorku 5/3 1915 r. Nr. 5, z niedzieli 24/1 1915 r. Nr. 11 i = piątku 7/2 1915 r. Nr. 25.
Posiadacze tych numerów zgłoszą się z nimi do administracji N. Kur. Łódzk. Zachodnia № 37.

Kursy Handlowe
Stanisława Lipińskiego
Piotrkowska 157.
Letni kurs buchalterji i arytmetyki handlowej rozpoczyna się 17 maja. Zapisy codziennie od 5-ej do 7 p. p. prócz sobót i niedziel. Programy bezpłatnie.

BIURO UNION
w Łodzi, Piotrkowska 92.
Prośby i podania
do urzędów: Komendantury, Przewidywania policji, o wypłatę za rekwizycję wojskową, wyrządzone szkody, do sądów cywilnych i wojskowych, jak również tłumaczenie dokumentów. Kierownikami biura są prawnik i redaktor. 257—3

Wez mę w dzierżawę **kilka morgów** gruntu z zasiewami w okolicach Fabjanic. Wiadomość w administracji „N. Kur. Łódzkiego” Zachodnia 37. 0

MAGAZYN KAPELUSZY
C. KALINOWSKIEJ
ULICA PIOTRKOWSKA Nr. 26.
Przyjmuję wszelkie obstalunki. W niedzielę i święta magazyn zamknięty.

Grono nauczycieli z wyższym wykształceniem przyspasia do szkół średnich (realnych i handlowych) i wyższych (politechnik i instytutów handl.) w Rosji i Europie zachodniej, względnie przyspasia do matur. O warunkach informuje aspirantów inż. **Russak**, Nawrot 33a m. 12 w god. 1 i pół — do 3 i pół pp.

Zęby sztuczne
jako też najnowsze wynalazki w dziedzinie leczenia zębów. Specjalnie sprzyjające warunki dla celów reklamowych. **Piotrkowska nr. 33 u lekarza-dentysty.**

Z dniem 1 maja powstała **SZKOŁA** kroju, szycia, haftu i wszelkich robót rękodzielniczych. Warunki bardzo korzystne dla uczenia **W. Jabłońska**. Zawadzka 9 m. 26. Przyjmuje się obstalunki wszystkich robót.

Pracownia kapeluszy damskich
W. Głuszkowskiej, Przejazd 14, przeniesiona na salen mód do oficyny, poleca w dużym wyborze kapelusze, przyjmując do przefasonowania maszynowe i ręczne na różne fasony. a także pierze i farbuje bea, pióra strusie i inne fantazje. 251—2

SZYNKARZ I KOWAL
potrzebny zaraz. Wiadomość w Przygoniu, informować się u samego właściciela a nie w szynku. 267—6

Kupię do siewu kilka korcy **owsa i seradeli**
Adresy z podaniem ceny zostawić w administracji „Now. Kurjera Łódzkiego” Zachodnia № 37. 4457—0

Grzybek japoński
do sprzedania. Wiadom. w adm. „N. Kur. Łódzk.” Zachodnia 37. 0

Hafty kaliskie i szwajcarskie
resztki na kostjomy i bluzki, gotowa bielizna damska i męska, jak również pończochy, skarpetki, letnie chustki wełniane, franki, story i t. d. jaknajtaniej nabyć można ul. Andrzejka 44, front, parter, prawa strona, w bramie. 10

Etudiant veut echanger la conversation allemande contre la conversation française. Les offres sous „W. R.” à l'administration de cette journal.

Ofioszenia drobne:
A.A. Meble sprzedam tanio, rozbite i maszynę. Mikołajewska 95 m. 27, front i piętro. 6
B. awentiane i wełniane resztki na damskie, męskie i dziecięce ubrania i palta, jak również alpage tanio nabyć można Piotrkowska 34, front drugie piętro. 77—10

A. Meble różne mało używane wyprzedam za bezcen hyla zary i maszynę. Mikołajewska 40 m. 2
B. bezpłatnie oddam (200 drzewki) i mieszkanię 6 i pół wiorsty za Pabjanicami, przy szosie, lesse i rzecce. Tanie ładne letnie mieszkanie bardzo tanio. Adres w administracji. 292—2

D. Przewo budowlane i stolarskie od 1/2 i dalej do sprzedania na Dzielnej 20 w podwórzu. 242—4
K. Kwity lombardowe, złoto, srebro, zegarki kupuję. Brzezińska 70 m. 9. Placsk. od 1 do 5. 4494—30

K. Kupię kożę dojną dobrej rasy za przystępną cenę. Adresy z podaniem ceny składać w administracji „N. Kurjera Łódzkiego” Zachodnia 37.
K. Kupię kwity lombardowe, piasek dobre, oraz biuterje, zegarki i zęby sztuczne używane. Stary Rynek 6. Kapelusze. 271—4

K. Kupię maszyn do szycia oraz kwity lombardowe piasek dobre. Widzewska 78 m. 28, prawa oficyna 3-ia sieni. 327—1
L. letnie mieszkania do wynajęcia w Rudzie Pabjanickiej. Wiadomość: Widzewska № 82 m. 2, oficyna. Tamże polój umeblowany. 328—2

M. Kupię węglowy kupię. Oferty „Kurjer Łódzki”, Zachodnia 37, dla „Edwarda” 276—3
P. potrzebny czeladnik krawiecki. Krótka 5. Wierzbicki. 307—1

P. pianino wynajmę za przystępną cenę na dwa miesiące, na wieś. Może być stare zniszczone i rozstrojone. Oferty z podaniem żądanej ceny proszę składać w administracji pod „A. Z.” 309—0

P. potrzebny na wieś **parobek** trzeźwy, uczciwy i pracowity. Wiadomość w „Kurjerze Łódzkim”. Zachodnia 37.
P. pokój umeblowany słoneczny frontowy wynajmę Cegielniana 86—8.

P. przyjmę kilku panów na mieszkanie lub na pojedyncze pokoje z życiem lub bez. Orla 23—5. 320—1
P. potrzebna krawcowa. Tramwajowa 15 i piętro na prawo. 326—2

P. potrzebna sumienna energiczna wychowawczyni do 7-letniej dziewczynki. Piotrkowska 31 m. 7, front. 324—3
R. żądca rolnik z 25 letnią praktyką w rodzinny, poszukuje pracy od zaraz. Adres: Łódź, Sosnowa № 1, sklep monopolowy, lub do stróża 2.

R. power do sprzedania. Ulica Wójcowska № 12. Dabrówka. 2
S. służąca do wszystkiego umiejąca gotować, potrzebna zaraz. Śródna 20 sklep galanterijny. 3

S. sprzedam maszynę do szycia najtaniej tylko. Widzewska 78 m. 28, prawa oficyna 3-ia sieni. 327—1
W. wezmę w dzierżawę ogród owocowy. Oferty z warunkami proszę składać w „Kurjerze” pod „Gród” 317—3

W. apno sulejowskie dawno lasowane i cechy do sprzedania. Ul. Ludwiki (Lulzy) № 54. 263—6
174 Piotrkowska Chrześcijańska Sortownia poleca wybór garderoby męskiej używanej po cenach niskich. Taniej farbuje, pierze, repara i prasuje garderobę.

Z. zaginął paszport, wydany z magistratu m. Płocka, na imię Moskalka Ruzel. 321—3
Z. zaginął paszport, wydany z gminy Widawy, pow. łowickiego, na imię Wojciecha Czubiaka. 318—1

Z. zaginął paszport wydany z gminy Rzeźców, p. iłżecki, g. radomskiej, na imię Dwory Zylberman 1.
Z. zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Millera na imię Franciszka Bawlińskiego. 306—1

Z. aginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Poznańskiego, na imię Adama Gruski. 316—1
Z. aginęła karta od paszportu, wydana z fabryki S. Ogólnika, na imię Franciszka Klimka. 325—1
Z. zaginął bilet wojskowy dymisjonowanego żołnierza na imię Mateusza Kraski. Aleksandrowska 57.